

Μέτρα για τη μείωση του κόστους παραγωγής των σιτηρών

Αντώνης Πογιατζής
Λειτουργός Γεωργίας
στο Τμήμα Γεωργίας

Είναι γνωστό σε όλους μας και, κυρίως, στους γεωργούς ότι, μια καλή παραγωγή σιτηρών στον τόπο μας εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από το ύψος και την κατανομή της βροχόπτωσης. Όμως, έχει αποδειχτεί και στην πράξη ότι, και πολλοί άλλοι παράγοντες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πετυχημένη καλλιέργεια με ταυτόχρονη μείωση του κόστους παραγωγής.

Η επιτυχία στην καλλιέργεια των σιτηρών βασίζεται, ιδιαίτερα, στη χρήση πιστοποιημένου σπόρου, στην επιλογή της κατάλληλης ποικιλίας κριθαριού ή σιταριού και του κατάλληλου χωραφιού, στην εποχή και το βάθος σποράς, στην ποσότητα του σπόρου, στην προετοιμασία και στη λίπανση του εδάφους, στον τύπο του σπορέα και στο κυλίνδρισμα, και, φυσικά, στην καταπολέμηση των ζιζανίων. Καλύτερα εδάφη για το σιτάρι είναι τα βαθιά αμμοαργιλλώδη, πηλώδη και αργιλλώδη. Το κριθάρι προτιμά εδάφη ημιγόνιμα, ενώ τα βαριά συνεκτικά πρέπει να αποφεύγονται. Επιπλέον, αντέχει πιο πολύ στις υψηλές θερμοκρασίες, σε σχέση με το σιτάρι, αλλά είναι ευαίσθητο στις χαμηλές θερμοκρασίες. Για την επιλογή της κατάλληλης ποικιλίας του σιτηρού που θα σπαρθεί, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προσαρμοστικότητα της στο κλίμα της περιοχής, ο τύπος του εδάφους, η συνήθης κατανομή της βροχόπτωσης στην περιοχή και ο προορισμός του τελικού προϊόντος, δηλαδή, αν η φυτεία προορίζεται για παραγωγή σπόρου ή σανού.

Η χρήση πιστοποιημένου σπόρου αυξάνει την παραγωγή. Ο πιστοποιημένος σπόρος έχει μεγάλη βλαστική ικανότητα, ψηλή γενετική καθαρότητα, ομοιόμορφο μέγεθος και είναι απαλλαγμένος από σπόρους ζιζανίων. Επιπλέον, είναι καλυμμένος με ουσίες που προστατεύουν τόσο το σπόρο όσο και τα νεαρά φυτά κατά τα πρώτα στάδια ανάπτυξής τους. Η χρήση αυτής της ποιότητας σπόρου αποτελεί εγγύηση για αυξημένη παραγωγή και υψηλή ποιότητα, αφού οι διαδικασίες παραγωγής του ακολουθούν τα πρότυπα ποιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η σπορά των σιτηρών πρέπει να γίνεται σε καλά ισοπεδωμένο χωράφι, φιλοχωματισμένο, ώστε να επιτύχουμε καλή επαφή μεταξύ σπόρου και εδάφους. Στον τόπο μας, όπου εφαρμόζεται η μονοκαλλιέργεια με σιτηρά, συνήθως, το καλοκαίρι δεν γίνονται οργώματα. Το πρώτο σβάρνισμα γίνεται μετά τις φθινοπωρινές βροχές, γεγονός που συντελεί στην καταστροφή μέρους των ζιζανίων που έχουν φυτρώσει. Το τελευταίο σβάρνισμα γίνεται αμέσως πριν από τη σπορά. Η ποκαλάμη δεν πρέπει να καίγεται, αλλά να ενσωματώνεται στο έδαφος για εμπλουτισμό και βελτίωση της δομής του. Η καλύτερη περίοδος σποράς για το κριθάρι είναι αρχές με τέλος Νοεμβρίου και για το σιτάρι μέσα μέχρι τέλος Νοεμβρίου. Με τους συνήθεις σπορείς με σβάρνα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποσότητα σπόρου μέχρι και 20 κιλά το δεκάριο. Με τη νέα τεχνική καλλιέργειας και τη χρήση των σύγχρονων μηχανημάτων σποράς, η κανονική ποσότητα σπόρου για το κριθάρι και το σιτάρι κυμαίνεται στα 10 - 15 κιλά το δεκάριο. Αυτή η ποσότητα είναι υπέρ-αρκετή για να καλύψει όλες τις καιρικές αντιξοότητες που συμβαίνουν στον τόπο μας. Το κανονικό βάθος σποράς είναι 2,5-6 εκατοστά. Πιο βαθιά σπορά επηρεάζει αρνητικά το φύτεμα, ιδιαίτερα του κριθαριού. Από την άλλη, πολύ επιπόλαιη σπορά δεν συστήνεται καθώς ο σπόρος τρώγεται από τα πουλιά. Οι καλύτεροι σπορείς είναι οι γραμμικοί σπορείς. Με τη χρήση τους επιτυγχάνεται ομοιόμορφη κατανομή του σπόρου στο έδαφος και ακριβής έλεγχος του βάθους τοποθέτησής του. Επιπλέον, η σπορά σε χωράφι με ποκαλάμη γίνεται χωρίς πρόβλημα. Οι γραμμές σποράς πρέπει να είναι πυκνές, περίπου 11-12 εκατοστά για καλύτερη κατανομή του σπόρου στο έδαφος.

Σχετικά με το κυλίνδρισμα, αυτό αποτελεί βασική εργασία για την καλλιέργεια των σιτηρών, ιδιαίτερα, για τις κυπριακές συνθήκες που η διαθέσιμη υγρασία εδάφους είναι ο σπουδαιότερος παράγοντας που καθορίζει τη σπορά των σιτηρών. Το κυλίνδρισμα γίνεται μετά τη σπορά και πριν από το φύτεμα όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του. Ο καλύτερος κύλινδρος είναι ο διπλός οδοντωτός καθώς θρυμματίζει τους σβώλους, προστατεύει το έδαφος από τη διάβρωση, δεν σχηματίζει κρούστα και το έδαφος διατηρείται χαλαρό. Η ταχύτητα κίνησης κατά το κυλίνδρισμα καλύτερα να είναι γύρω στα 80 μέτρα το λεπτό.

Μια πετυχημένη παραγωγή εξαρτάται, επίσης, από την καταπολέμηση των διαφόρων ζιζανίων. Τα μέτρα που συστήνονται για περιορισμό των ζιζανίων και ειδικότερα του βρώμου είναι: α) η προώθηση της αμειψισποράς με την καλλιέργεια ψυχανθών και ψέκασμα των ζιζανίων κατά τη διάρκεια της βλαστικής περιόδου με ένα ειδικό ζιζανιοκτόνο, β) η καταστροφή του βρώμου στα όρια των χωραφιών με ένα ζιζανιοκτόνο επαφής, γ) η επαναφορά του συστήματος της αγρανάπαυσης και η καταστροφή της βλάστησης του βρώμου με βαθιά καλλιέργεια ή με ένα ζιζανιοκτόνο επαφής, δ) το κόψιμο των σιτηρών για παρασκευή σανού αμέσως μετά το ξεστάχιασμά τους και πάντοτε πριν την ωρίμανση του σπόρου του βρώμου. Σημειώνεται ότι πρέπει να ακολουθεί βαθιά καλλιέργεια, έτσι ώστε να παρεμποδίζεται η αναβλάστηση του βρώμου σε περίπτωση όψιμων βροχοπτώσεων.

Όσον αφορά τη λίπανση των σιτηρών, η βασική λίπανση μπορεί να τοποθετηθεί πριν από την καλλιέργεια του εδάφους ή παράλληλα με τη σπορά. Σωστή συμβουλή για την ποσότητα και το είδος του λιπάσματος μπορεί να δοθεί όταν γίνει χημική ανάλυση του δείγματος εδάφους του συγκεκριμένου χωραφιού, ειδικά για το φωσφόρο που δεν ξεπλένεται εύκολα και δεν υπάρχουν πολλές απώλειες. Εμπειρικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν 30 - 40 κιλά ανά δεκάριο λίπασμα του τύπου 20-10-0 ή άλλο με αναλογία αζώτου προς φωσφόρο 2:1. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η υπερβολική αζωτούχα λίπανση καθιστά τα σιτηρά ευπαθή στο πλάγιασμα και στις διάφορες ασθένειες και, επιπλέον, μπορεί να οψιμήσει την παραγωγή. Σε περιόδους, όμως, έντονων βροχοπτώσεων κατά τις οποίες προκαλείται έκπλυση του αζώτου από το έδαφος, συστήνεται η εφαρμογή επιπλέον επιφανειακών λιπάνσεων με αζωτούχα λιπάσματα.